

ESPOO
ESBO

Keskusteleva kaupunki

Vantaan kaupungintalo, 9.11.2016

Kai Fogelholm
Espoon kaupunki

Osallistuva budjetointi / kaupunkikehittämisen pelillistäminen

Osallistuva Espoo:

- Espoo-tarinassa korostetaan osallisuutta ja Espoon visiossa sitä, että espoolainen voi aidosti vaikuttaa.
- Yksi valtuustokauden 2013-2017 poikkihallinnollisista kehitysohjelmista on Osallistuva Espoo, johon liittyy ”Uudenlaiset osallisuuden mahdollisuudet” selvitys.
- Kehitysohjelman tavoitteet: toimiva päätöksenteko, palkitseva lähitekeminen, huomioidaan erilaisten ryhmien osallisuus, avoin osallistuminen ja vaikuttaminen.
- Espoo on etsinyt ideoita kuntapalvelujen kehittämisestä mm. joukkoistamispalvelulla. Digiagendaan liittyen kaupunki pyysi v. 2016 ”Tee Espoosta parempi” -kokeiluhaasteella ehdotuksia toimintatapojaan mullistavista teknologiaratkaisuista; näistä kolmea tullaan kokeilemaan.

Osallistuvat asukkaat:

- Vaikuttamisen keinoja: kuntalaisaloitteet, palautejärjestelmät, asukasfoorumit, sosiaalipalveluiden asiakasraadit, kaavojen ja suunnitelmien nähtävilläolot ja asukastilaisuudet, 3D-sovellukset, Meidän Puisto –hanke, kyselyt jne.
- Espoolaiset ovat tyytyväisempiä osallistumismahdollisuuksiinsa kuin yleensä suurissa kaupungeissa. Toisaalta vain 29 % kuntapalvelut 2016 –kyselyyn vastanneista piti kuntalaisten vaikuttamisen mahdollisuuksia hyvin hoidettuna. Osaselitys: asukkaiden näkemykset vs. kunnan taloudelliset valinnat.
- Osallistuvan budjetoinnin kokeilut kokonaisuuden moninaisuuteen nähden marginaalisia. Silti kyse on isosta periaatteellisesta asiasta: kuka päättää rahan käytöstä. (”viimeisen sanan” oikeus)

Osallistuva budjetointi / kaupunkikehittämisen pelillistäminen

Tehtyä:

- Espoon keskus on ollut kohdealueena Asuinalueiden kehittämissuunnitelmassa 2013-2015, ja Suvela myös edellisessä valtion lähiösuunnitelmassa v. 2008-2011. Yksi kantavista teemoista näissä on ollut asukkaiden osallisuuden vahvistaminen kehittämistyössä.
- Asuinalueohjelman tutkimushankkeista Laurean VVV-hankkeessa järjestettiin asukkaita ja virkamiehiä yhteen saattavia työpajoja, joiden tuloksena perustettiin yhteistyöryhmä.
- Aluekehittämissuunnitelma päätti työpajojen tuloksena kokeilla osallistuvaa budjetointia lähitekemisen työkaluna, kohteenaan Suvelan asukaspuisto ja kehittää tähän verkkosovellus. Kokeilusta tarkemmin: Eetvarti 1 / 2016.

Tekeillä:

- Loppuvuonna 2016 on Espoon keskuksessa KatuMetron CityBayPlay -hankkeeseen liittyen tarkoitus pilotoida PocketCity –mobiilisovellusta (vrt. Lahden Porukka-mobiilisovellus).
- Vuoden 2017 aikana tullaan Espoon keskuksessa pilotoimaan osallistuvaa budjetointia ns. aluerahan muodossa. Vuoden kestävässä prosessissa tehdään tähän liittyvä nettisovellus, johon asukkaat laittavat aluetta koskevia (heidän järjestämiään) tapahtuma-/toimintaideoita, joita työpajoissa edelleen kehitetään, ja joista lopuksi asukkaat äänestävät toteutettavat ideat tietyn määrärahan puitteissa.
- Espoon kaupungilla on tehty suuremman mittakaavan osallistuvan budjetoinnin pilotointia nuorisopalveluiden Manimiitti-kokeilussa (vrt. Helsingin RuutiBudjetti).

Osallistuva budjetointi / kaupunkikehittämisen pelillistäminen

Kuntalaisten aidon osallisuuden tunnuspiirteitä:

1. Lähitekemisen palkitsevuus / vaikuttavuus (osallistumisella oikeasti jotain merkitystä).
2. Eri asukas- ja toimijaryhmien tasapuoliset osallistumisen mahdollisuudet (tarvittaessa tukeminen).
3. Tiedon molemminpuolinen avoimuus ja oikea-aikainen käytettävyys (tasapuoliset lähtökohdat).
4. Kun kunta vastaa osallistuvan budjetoinnin käynnistämistä toimenpiteistä, toimenpiteiden on käynnistyttävä välittömästi (oltava budjetoituna).

Osallistuvan budjetoinnin hyötyjä:

1. Valinnan mahdollisuus motivoi aktivoitumaan (kokeilussamme 25-kertaisesti). Voi madaltaa ns. hiljaisten ryhmien mukaan tuleminen kynnystä.
2. Vastuun saaminen päätöksenteossa / valinnoissa vahvistaa sidettä kohteeseen (huolehtiminen, lisää käyttöä).
3. Aukkaat oppivat miten kaupunki toimii ja millaisista kustannuksista puhutaan. Budjetin avoimuus helpottaa rahan kohdentumisen seuranta.
4. Auttaa hahmottamaan kokonaisuutta sekä arvojen ja valintojen kirjoa. Voi lieventää periaatteellista vastustusta (NIMBY).

ESPOO
ESBO

Osallistuva budjetointi / kaupunkikehittämisen pelillistäminen

Oppia osallistuvan budjetoinnin kokeilua suunnitteleville:

1. Jos tiedätte saavanne luvan toimialan / kaupungin johdolta, pyytäkää sitä (mandaatti). Jos vaarana on juuttuminen periaatteelliseen (hallintokuntien tai päättäjiä ja virkamiesten väliseen) keskusteluun, hankkikaa ensin kokemuksia tästä pienimuotoisesti kokeilemalla.
2. Hyödyntäkää mahdollisia kaupungilla käynnissä olevia tähän (esim. asukasosallistumisen edistämiseen) liittyviä prosesseja tai saatavilla olevaa rahoitusta (kaupungin ohjelmat, ulkopuoliset tutkimushankkeet).
3. Miettikää tarkoin mihin ja missä vaiheessa kehittämistä osallistuvaa budjetointia on tarkoituksenmukaista käyttää. Sitokaa kaikki tähän liittyvät hallintokunnat mukaan ja pysähtykää kirkastamaan tavoite.
4. Varatkaa riittävästi aikaa myös mahdollisen osallistuvan budjetoinnin sovelluksen luontiin. Jos mahdollista, tehkää tästä itse jatkossa käytettävissä oleva (avoin lähdekoodi) tai kohtuullisilla kustannuksilla kulloiseenkin käyttötarpeeseen muokattavissa oleva.
5. Huomioikaa, että osallistuva budjetointi voi olla monin paikoin ristiriidassa vallitsevien käytäntöjen ja menettelytapaohjelmien kanssa (budjetointi, hankinta- ja päätösprosessit jne.).

Osallistuva budjetointi / kaupunkikehittämisen pelillistäminen

Pohdintaa:

- Kaupungin investointien / palvelutarjonnan ja asukaskyselyiden ”tähän haluaisin enemmän / vähemmän panostusta” tuloksien välillä on osin selkeitä painotuseroja. Samaan aikaan kuntien talous on yhä tiukemmalla (Espoon investoinnit vs. velkaantuminen).
- Asukkaiden aiempaa vahvempia vastuunotto (kaupungin aiemmin tekemästä / tekemättä jättämästään) on niukkenevien talous- ja henkilöresurssien tilanteessa vääjäämätön kehityskulku, jolle olisi saatava luotua toimivat puitteet.
- Mittakaavan ja osallistumisen ajoittumisen osalta kyse voi olla yleisestä (minne, mitä, ”painotuksista”) tai yksityiskohtaisesta rahankäytöstä (mikä vaihtoehdoista valitaan).
- Voitaisiinko vaikkapa osa kunnallisteknisten investointien budjetista antaa kuntalaisten ”kollektiivisen päätöksenteon” piiriin?
- Missä määrin kaavoitusmonopoliin sopisi asukkaiden ja toimijoiden välinen yhteissuunnittelu? (vrt. ns. wikisuunnittelun kokeilut kaavoituksessa 2010-vaihteessa).
- Soveltuvin osin myös yritys-elämä ja 3. sektori tulisi saada mukaan osallistuvan budjetoinnin prosesseihin > elinvoimaisuuden edistäminen.

Osallistuva budjetointi / kaupunkikehittämisen pelillistäminen

Kokeilut ja kumppanuudet:

- Tesoman osallistuva budjetoinnin kokeilu. Osallistuva budjetointi kaupunkien kehittämisessä -tilaisuus 30.3.2016.
- Participatory Budgeting in Tartu City, Estonia (1% of investment budget).
- Maankäytön suunnittelun alan konsultti- ja ohjelmistoyritykset hakevat kumppanuuksia uusien osallisuusmuotojen ja sovellusten kehittämiseksi. Mapdon: konseptointi > prototypointi > tuotanto - "palvelu, jolla putsataan palkintopöytiä ja tuplataan tuloksia".

Tutkimusyhteistyö:

- Laurea AMK on hakenut Katumetro 2017-2018 rahoitusta OSAKE - osallistuva budjetointi kaupunginosakehittämisessä -tutkimushankkeelleen.

Julkaisut:

- Yhdyskuntasuunnittelu-lehden 3/2016 osallistuvan budjetoinnin teemanumerossa on artikkeli myös Budjetoi puisto - kokeilustamme. Vierailevat päätoimittajat Liisa Häikiö ja Pauliina Lehtonen.

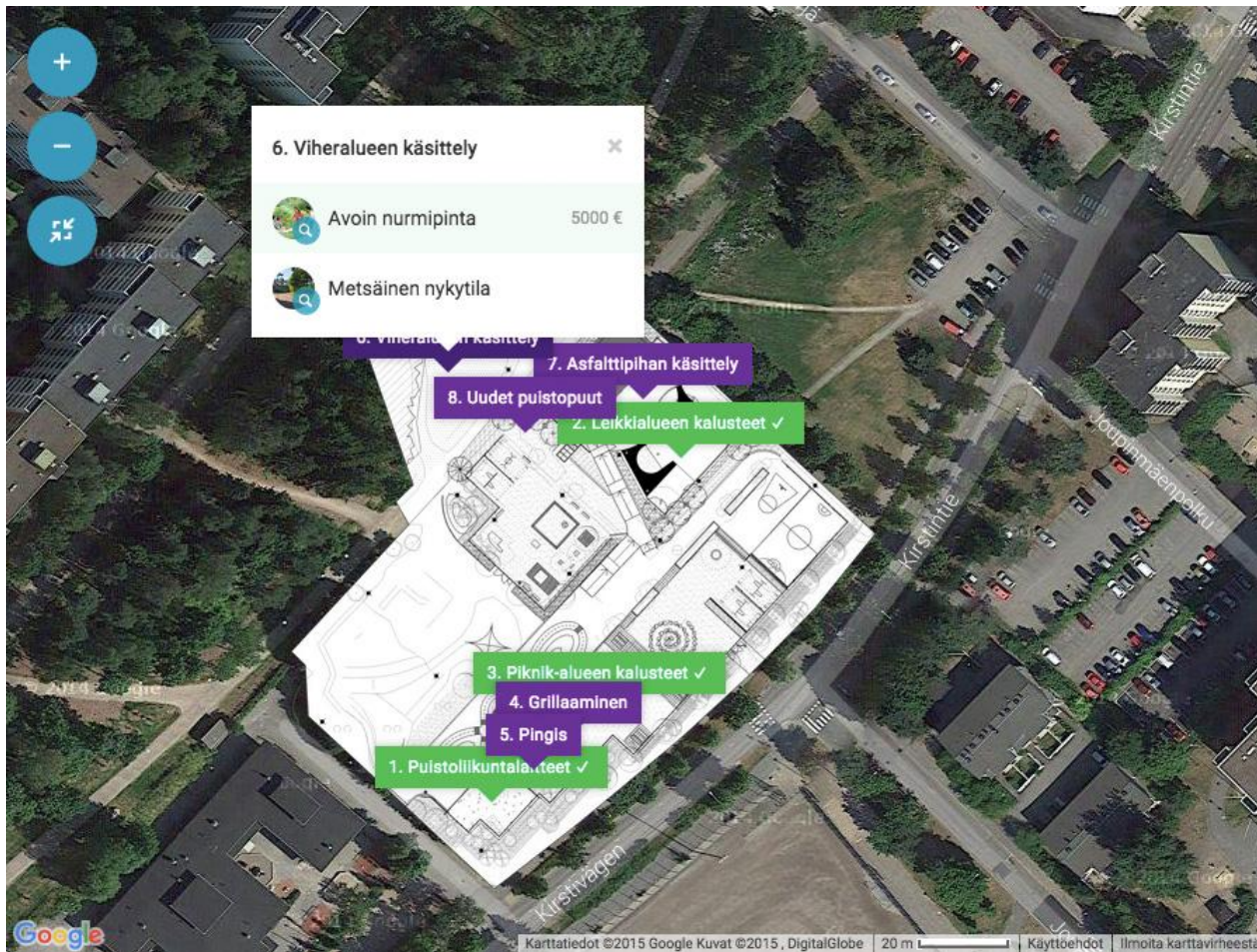
Opinnäytteet:

- Evi Linnoaho-Kaarre (2015) Kaupunkisuunnittelun pelillistäminen. Pelimekanismien hyödyntäminen osallistuvassa kaupunkisuunnittelussa. Case Bay City Play. Lahden AMK.
- Sari Granö (2015). RuutiBudjetti kehittyvä toimintakokonaisuus. helsinkiläisten nuorten lähidemokratiaa vahvistamassa. HUMAK.
- Georg Boldt (2014). Den deltagande demokratins ideal och praktik. En fallstudie i deltagande budgetering vid Helsingfors Ungdomscentral. Helsingfors Universitet.
- Jaana Hurme (tekeillä).

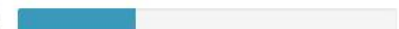

Osallistuva budjetointi / kaupunkikehittämisen pelillistäminen

"Budjetoi puisto" -peli – osallistuvan budjetoinnin kokeilu Suvelan asukaspuiston suunnittelussa:

Rahaa käytettävissä 12347 €

Valitse kohteisiin 1-8 mieleisesi vaihtoehto ja jaa käytettävissä oleva summa haluamallasi tavalla. Kun olet valmis, valitse Tallenna ja jatka. [Näytä ohje](#)

- 1. Puistolikuntalaitteet ✓
- 2. Leikkialueen kalusteet ✓
- 3. Piknik-alueen kalusteet ✓
- 4. Grillaaminen Valitse
- 5. Pingis Valitse
- 6. Viheralueen käsittely Valitse
  - Avoin nurmipinta 5000 €
  - Metsäinen nykytila
- 7. Asfalttipihan käsittely Valitse

TALLENNA JA JATKA